

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

We hebben het bijna weer gehaald: De eindstreep van het jaar onzes HEREN 1999. De eindstreep van een eeuw en ... een millennium. We sluiten de diensten van dit jaar en deze eeuw vanavond af. We hebben veel om voor te danken.

Want het is de HERE God zélf ... die ons dit controlepunt heeft doen bereiken. Hij heeft immers ons de gezondheid en de kracht gegeven, zodat wij vanavond opnieuw een etappe kunnen afstrepen.

Op deze laatste avond van de 20e eeuw, kijken we even achterom en maken we de balans op. Wat heeft die afgelopen eeuw ons gebracht? Een paar dingen die me opvielen in de Millennium-specials van de kranten.

Het was de eeuw van:

- vliegtuigen en hoge snelheidstreinen;
- van mensen op de maan en spaceshuttles in de ruimte;
- van kerncentrales en Tjernobyl-kinderen;
- afwasmachines en zaktelefoons;
- peniciline en de abortuspillen;
- paperclips, plakband en balpennen;
- computers, internet en millenniumbugs.

Wat een prestaties, wat een uitvindingen. Aan de andere kant ... het was ook de eeuw van:

- een eerste en tweede wereldoorlog;
- russische revoluties en de val van de Berlijnse muur;
- het was ook een eeuw vol van natuurrampen, van economische crises, van massamoorden, van terreur en van stromen vluchtelingen.

En kerkelijk gezien ... de eeuw van:

- Abraham Kuyper, Karl Barth en Klaas Schilder;
- de eeuw van Vrijmaking en Samen-op-weg;
- van vrouw in het ambt en moderne bijbelkritiek.

In eigen kerkverband:

- Wisse, van der Schuit, Hovius en Kremer;
- de drie gebroeders Velema: Jan en Koen en Wim.
- een nieuwe Bijbelvertaling en nieuwe Psalmberijming.

Het was een veelbewogen eeuw ... die ik zelf voor bijna de helft heb mogen meemaken.

Als ik zo achterom kijk: wat is die afgelopen eeuw, broeders en zusters, jongelui, voorbijgesneld. De dagen, de jaren zijn voorbij gegaan zonder dat je er veel erg in had. Vanavond sluiten we die veelbewogen 20e eeuw af.

*

TERUGBLIK

Vanavond blikken we ook even terug. We kijken even naar wat achter ons ligt. En ... we kijken alvast vooruit. We doen dat vanavond aan de hand van Hebreeën 12 vers 1: "Daarom dan, laten ook wij, nu wij zulk een grote wolk van getuigen rondom ons hebben, afleggen alle last en de zonde, die ons zo licht in de weg staat, en met volharding de wedloop lopen, die vóór ons ligt."

'Ik zou tijd tekort komen als ik ging vertellen van Gideon, Barak, Simson, Jefta, David, Samuël en de profeten, Die hebben door het geloof koninkrijken veroverd, onrecht bestreden en zo werd wáár wat hun beloofd was. Ze hebben leeuwen verslagen, vlammende vuren gedooft, en ze zijn aan scherpe zwaarden ontsnapt. Hoe zwák ze zélf ook waren, ze kregen kracht, ze werden sterke strijders, ze sloegen hele legers van zich af. Het is gebeurd dat vrouwen hun doden weer terug hebben gekregen. Anderen hebben zich laten martelen en zelfs laten doden, en ze

wilden niet vrijgelaten worden, omdat ze wisten dat ze weer zouden opstaan uit de dood. Weer anderen zijn bespot en gezeseld, of ze werden in boeien geslagen en gevangen genomen. Ze werden gestenigd, gepijnigd, in stukken gehakt en met het zwaard vermoord. Ze hebben zich gehuld in dierenhuiden, ze leden ontberingen, werden verdrukt en mishandeld. Ze waren te goed voor deze slechte wereld. Ze hebben rondgezworven door woestijnen en bergen en ze woonden in grotten en spelonken. Al deze mensen zijn bekend geworden door hun geloof in God. En dat ze er toch zo slecht afgekomen zijn, komt omdat God met hen - én ons - iets beters vóór had, zodat zij en wij samen ... volmaakt zullen worden.'

Zo zou je, gemeente, met eigen woorden kunnen weergeven wat er aan Hebreeën 12 voorafgaat. Dat bekende elfde hoofdstuk over de geloofsgetuigen: de helden van God. Mensen, die boven-menselijke dingen doen. Ze zijn meer mans én meer mens, omdat God naast hen staat, omdat God hen inschakelt in zijn plan met Israël en de wereld.

Mózes, prins van Egypte, was zo'n held. Want God wilde het volk Israël bevrijden uit de slavernij in het land van de farao's. Daar gebruikte Hij Mozes voor. Geen superheld, maar een geloofsheld van God. En niet alleen Mozes ... ook andere helden worden in Hebreeën 11 genoemd. Ze hebben, broeders en zusters, jongelui, meer aan hun geloof, dan aan hun spierballen.

Tussen haakjes - Zou het met ons allemaal niet net zo moeten zijn? Zouden we niet meer ... geloof moeten hebben? Meer vertrouwen op de HERE, onze God?

Wie gelooft ... staat sterk. Bovendien: Samen sta je nog sterker. Sterker in het geloof. Sterker in het leven. Sterker in de strijd!

Kijk nog maar even terug. Op jezelf, op je eigen leven. Met enthousiasme en volle overtuiging heb je - misschien het afgelopen jaar of al weer enkele jaren terug - belijdenis gedaan van je geloof. Het kan zo gauw verdwenen zijn. Dat enthousiasme. Die volle overtuiging dat God met je is. Die geloofszekerheid waarmee je bergen kon verzetten.

Veel christenen hebben, denk ik, ... het idee, dat - als het om geloven gaat - ze meedoen aan een wandeltocht. Je bepaalt je eigen tempo. Je neemt er de tijd voor. Je geniet ondertussen van al het moois om je heen. Je spant je niet teveel in.

Je ziet wel of je ooit de eindstreep haalt. De schrijver van de brief aan de Hebreeën heeft het echter niet over een wandeltocht ... maar over een wedloop.

Een marathonwedstrijd. En bij die wedloop gaat het er om ... of je goed getraind bent. Goed gemotiveerd. En ... of je het weet vol te houden.

Training, motivatie en volharding. Die dingen zijn nodig in de (wed)strijd van het leven.

*

De gemeente als een groep van marathonlopers. Vanaf de marathonbaan roepen we elkaar vanavond toe: "Laten wij - met volharding - de wedloop lopen, die vóór ons ligt."

Een marathon - weet u misschien - is zo'n 40 kilometer. Om zo'n marathonloop te kunnen volbrengen komt het niet alleen aan op spierkracht. Maar vooral ook op het feit of je goed getraind bent. Of je goed gemotiveerd bent en ... of je weet vól te houden. Alleen zó heb je in de wedstrijd enige kans om te winnen.

Zo'n marathonloop ... loop je dus niet zomaar. Het is niet een gezellig wandelingetje door een bos of over de hei. Voor zo'n marathonloop komt heel wat méér kijken.

Waarom heeft de schrijver van de brief aan de Hebreeën het trouwens over een marathonloop? De lezers van zijn brief, broeders en zusters, jongelui, lopen het gevaar die marathonloop óp te geven. De druk van buiten wordt steeds zwaarder gevoeld. Het is een tijd waarin het voor christenen niet gemakkelijk moet zijn ge-

weest. Het kost hun té veel inspanning. Ze houden het niet vol. Daarom dreigen ze af te haken.

Zeker, ook de Here God, weet héél goed, dat het leven van een christen niet een kwestie is van bekens en medailles. Het gaat Hem er wel om ... dat we het eindpunt, dat we de eindstreep zullen bereiken. Het is dus zaak niet alleen de marathonloop te lopen ... Het is ook zaak om die tot het einde toe uit te lopen!

Het leven van een christen als een marathonloop. 'Volhouden ... tot het einde toe! Niet achterblijven! Niet opgeven! Blijf vooruit kijken!

*

Want als we, broeders en zusters, jongelui, naar de praktijk van ons christen-zijn kijken, in het jaar dat achter ons ligt ... dan zien we ook de teleurstellingen, de tegenvallers, de missers en de zonden. We vallen telkens terug in wat Paulus noemt ... 'de oude mens'. Die 'oude mens', die zo gemakzuchtig is en zo onbeweeglijk, zo star. Die 'oude mens', die zo graag met rust gelaten wil worden en die het niet zo nauw neemt met wat God van ons vraagt in de Bijbel.

Een paar voorbeelden waar ik aan moest denken:

- Hoe was het met je 'stille tijd' het afgelopen jaar? Heb je nog tijd vrij kunnen maken om Gods nabijheid te zoeken? Bijbellezen en gebed.

- En hoe was 't met je kerkgang? Ach met één keer op een zondag moet de Here God maar genoeg nemen. Twee keer naar de kerk ... is dat niet wat te veel gevraagd? Te veel van het goede?

- En je betrokkenheid bij de gemeente? Kunnen we nog een beroep op je blijven doen? Leiding van een club, vereniging? Ouderling, diaken, zusterkring? Er zijn nog verschillende lege plaatsen ...

- Met de financiën van de kerk loopt het ook langzaam maar zeker achteruit.

We sluiten het kalenderjaar - zo begreep ik - weer af met een vervelend tekort.

Ach, met gemak geven we negentig gulden uit voor een vuurwerkpakketje en voor vijftig gulden doen we ook nog mee aan de oudejaarsloterij. En we hebben drie keer zoveel uitgegeven voor lekkere hapjes en drankjes om de millenniumwisseling in huiselijke kring te kunnen vieren.

Doe je vanavond ook nog iets extra's in de collectezak en maak je ook nog even iets extra's over naar de penningmeester van de kerk of diaconie?

*

Training, motivatie en volharding. En als we, broeders en zusters, jongelui, ons afvragen wat het geloof voor ons betekent op de grens van een nieuw millennium, dan wordt de vraag nog scherper. Immers "het geloof is de zekerheid van de dingen, die men hoopt en het bewijs van de dingen, die men niet ziet."

Want dat is gemakkelijker gezegd dan in de praktijk beleefd. Wat heb je aan je geloof? Wat heeft het geloof je voor steun gegeven in het jaar / in de jaren die achter je liggen? Wat heb je aan geloof als je bijna alles kunt verklaren, bijna alles kunt bewijzen, bijna alles zelf kunt scheppen? Kun je dan nog zeggen: "Het geloof is de zekerheid, het geloof is het bewijs?"

Ja, broeders en zusters, jongelui, dat kan. Want het geloof leeft van Gods beloften! Het leven van een christen is een leven in geloof ... en niet in aanschouwen. Het geloof 'bewijst' zich juist, doordat het - tegen alle wetenschappelijke bewijzen en alle verwachtingen en alle strijd en aarzelen van ons eigen hart - blijft vasthouden.

Er mag dan het afgelopen jaren, de afgelopen eeuw, heel wat zijn gebeurd, verschrikkelijke dingen ... toch geeft het geloof mij houvast. Ik geloof dat God - bij de

wisselingen van de tijden - niet verandert. Ik geloof dat God eens deze 'bezopen' wereld helemaal nieuw zal maken. Want wat hebben wij van zijn wereld niet een-van-Hem-vervreemde wereld gemaakt.

- Alle oudejaarsloten zijn uitverkocht.

- En ook de Postcodeloterij knalt het millennium uit met spetterende geldprijzen.

Ik vind het in schril contrast staan met het programma dat ik vorige week op televisie zag over straatkinderen in de Oekraïne. Bedelend om een stukje brood bij dertig graden onder nul. Slapend in de riolen.

- En dan dat Big-Brother gedoe. Heb je je wel eens gerealiseerd dat er een andere Big-Brother is - een Big-Brother in de hemel - die is jouw doen en laten in de gaten houdt?

Ons geloof, broeders en zusters, jongelui, staat onder druk. We gaan zelf zo op in de wereld ... dat we misschien niet eens dóór hebben dat we ons geloof in God daarmee dreigen kwijt te raken.

Training, motivatie en volharding. Kijk maar naar het leven van Noach, van Abraham, van Mozes en al die anderen, die helden van God worden genoemd. In hun levens leken de feiten tégen de beloften van God in te gaan. Maar uit hun geloofsgetuigenis blijkt ook, dat de HERE waarachtig is. Dat Hij vasthoudt aan zijn Woord. Dat je op Hem aankunt. Dat je van Hem kracht ontvangt.

*

Al die helden van God staan, broeders en zusters, jongelui, als een 'grote wolk van getuigen' om ons heen. Hun levens getuigen van Gods trouw, van zijn liefde, van zijn genade. Het zijn immers mensen, die vóór ons de marathon hebben gelopen.

Nu staan zij - als overwinners - aan de kant om ons aan te moedigen: 'Kop op joh, vooruit, hou vol!' Zij hebben immers dezelfde strijd gestreden als wij: je pake, je beppe, je vader, je moeder. Zij hadden dezelfde zwakheden als wij. Ook zij kenden de twijfel, de aanvechting, de zonden. Maar zij hebben overwonnen door de kracht van hun geloof. En wij? U en jij en ik? Wij mogen in hun voetsporen gaan.

*

Maar daarbij hoort dan wel dat we 'alle last en zonde' zullen afleggen. Een marathonloper moet zich zo licht mogelijk kleden. Alles wat hem zou kunnen hinderen om de eindstreep te halen, moet worden weggedaan. Ze zouden hem doen struikelen en de wedstrijd doen verliezen. "Alle last en de zonde, die ons zo licht in de weg staat." Alle last: dat is ... alles wat ons geestelijk in de weg kan staan. Dat kan elk ding zijn. Dat kunnen storende gewoonten zijn. Dat kunnen bepaalde vrienden van je zijn. Dat kunnen boeken en tijdschriften zijn. Dat kunnen televisie en radioprogramma's zijn. Een last? Misschien dat je er voor je gevoel helemaal geen last van hebt. Maar vul dat vanavond zélf maar concreet in. Wat stond je geestelijk leven van het afgelopen jaar in de weg? Wat heeft de groei van je geloof in het afgelopen jaar belemmerd? Wat maakte dat je geen tijd meer nam voor gebed, voor bijbellezen en kerkgang?

Zo op de grens van een nieuw jaar en een nieuw millennium is het een uitstekende gelegenheid om goede voornemens te maken. Last en zonde ... wegdoen! Radicaal. Definitief! Anders dreig je ook in het nieuwe jaar opnieuw te struikelen en mis je misschien die felbegeerde overwinningskrans.

*

Na alle ernst - ik meen het toch echt en van harte - een aardig verhaaltje met een

glimlach en met een boodschap. Een man in een dorp kwam bij de pastoor. Hij vroeg of hij zijn zonden mocht belijden en of de pastoor hem absolutie/vergeving wilde schenken. 'Ik heb namelijk die zakken aardappels gestolen', zei de man. De pastoor luisterde en wees de man op de bekering en de vergeving. Maar toen het gesprek afgelopen was, zei de pastoor: 'Ik heb in het dorp wel gehoord van die diefstal, maar ik weet allen maar van twee zakken die gestolen zijn. Jij hebt het over drie.' 'Ja, eerwaarde', was het antwoord, 'maar morgen, morgen steel ik de derde.'

Je kunt, broeders en zusters, jongelui, God niet om vergeving vragen, als je morgen of overmorgen tóch van plan bent in dezelfde zonde te vallen. Jezus zegt in het evangelie: "Ga heen, maar zondig niet meer!"

*

VOORUITBLIK.

Daarom, we kijken vanavond niet alleen terug. We kijken ook vooruit. Wat zal dit nieuwe jaar, wat zal deze nieuwe eeuw ons brengen? Er zijn mensen die er als een berg tegenop zien. Ziekte, lijden, de dood?

De schrijver van de brief aan de Hebreeëën schrijft: 'Als je dat nu allemaal hebt afgelegd - alle last en de zonde - want je droeg in die tijd een lange jas / een toga ... en daar kun je natuurlijk niet mee hardlopen ... 'Als je dat nu allemaal hebt afgelegd ... kijk dan naar de koploper, trek je aan Hem op. Aan Jezus, "de leidsman en voleinder van het geloof". 'Zie niet op de wég die vóór nog je ligt. Maar zie op Jezus. Hij gaat je vóór. Hij is de grote Leider. Hé m moet je volgen. Hij helpt je.

Hij wijst je de weg. Hij geeft je telkens weer nieuwe kracht. Hij is immers ... de Voleinder van het geloof? Hij heeft de eindstreep al bereikt. Hij heeft de marathonloop van het leven en het geloof ... met volharding gelopen. Hij heeft zijn voeten gezet op de weg van het lijden en de dood. En al bezweek aan het kruis zijn vlees ... Zijn geloof is niet bezweken. Hij heeft het volgehouden ... tot het einde toe. Tot in die donkerste nacht van de godverlatenheid op Golgotha. Hij blijft je voorgaan, Hij blijft je vasthouden ... tot het einde toe. Het oude jaar uit - het nieuwe jaar in. Het oude millennium uit - het nieuwe millennium in.

*

We maken vanavond de balans op van ons leven. Van ons geestelijk leven. Ons leven in het geloof. Het jaar onzes HEREN 1999 is bijna ten einde. We sluiten een millennium af. Achterom kijkend belijden we: Geloven - da's best wel moeilijk. Da's als het beklimmen van een berg. Soms duikel je een heel stuk naar beneden. Er zijn zoveel machten en krachten die proberen je te laten struikelen.

Broeders en zusters, jongelui, in eigen kracht lukt het je niet om de top - waar God op je wacht - te bereiken. Je zonden zijn je soms een te grote last. Je oude mens wil zo graag over je leven heersen.

Wat is het dan geweldig dat we ook vooruit mogen zien. Want Jezus is ook de Voleinder van uw en jouw en mijn zwakke geloof. Hij voltooit waar mijn kracht tekort schiet. Hij geeft me telkens de 'power' om te blijven volharden. Hij geeft me - uiteindelijk - de overwinning. Hij, die zelf heeft overwonnen, na de allerswaarste strijd.

Wie het het meest verwacht van deze Jezus ... loopt het makkelijkst zijn marathonloop. Wie zich alleen maar concentreert op eigen kracht, raakt verzwakt, van de weg, zoek en verloren. Die houdt het niet vol in de marathonloop van geloven. Wie zijn ogen gericht houdt op Jezus is van de overwinning zeker!

*

Broeders en zusters, jongelui, we stappen vanavond van het ene jaar in het andere.

Van de ene eeuw gaan we over in de volgende eeuw. Elk jaar laten we wel iets van ons achter. Góð neemt het van ons af. Onze hoogmoed, onze eigendunk, onze leugenachtigheid, onze geldzucht, onze onreinheid ... Wat is er het afgelopen jaar van je afgenomen? En ... wat heb je er van de HERE voor in de plaats gekregen? Aan het einde van hun reis, hielden de geloofshelden van Hebréeën 11 nog maar één ding in hun reisbagage over: hun geloof. Meer niet. Maar dat was nu juist alles. Je kunt alles kwijtraken ... maar als je het geloof maar vast blijft houden. Zie dan op Jezus, de leidsman en voleinder van het geloof. Met Hem gaan we een nieuw jaar, een nieuwe eeuw, een nieuw duizendjarig tijdperk tegemoet. Ik wens u - met Hem - een goede jaars- en millenniumwisseling toe. Gods zegen voor nu en voor 2000.

Amen.

ds. Jan K.C. Kronenberg
Leeuwarden, 31/12/1999